

**Huvudman**

Ansgarskolorna AB  
org. nr 556583-5146  
magnus.westergard@ansgarskolorna.se

## Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Ansgargymnasiet i Uppsala kommun.

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ansgarskolorna AB att senast den **31 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande konfessionella inslag samt kursen Religionskunskap – specialisering. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ansgarskolorna AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Ansgarskolorna AB ska vidta följande åtgärder

#### Konfessionella inslag

1. Se till att de konfessionella inslagen under morgonsamlingarna avgränsas från undervisningen och andra aktiviteter i utbildningen. (1 kap. 7-7b §§ skollagen)

#### Kursen Religionskunskap - specialisering

1. Se till att kursen Religionskunskap – specialisering 100 poäng inte ges som obligatorisk programfördjupning på teknikprogrammet. (4 kap. 1, 5–6 §§ gymnasieförordningen [2010:2039] och SKOLFS 2010:55)

### Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 och 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Ansgarskolorna AB avseende brister rörande undervisning i kursen Naturkunskap 1a1 och undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

## Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser att undervisningen är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund.

## Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:3912) i de handlingar som sänds in.

## Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 inlett en tillsyn av Ansgargymnasiet i Uppsala kommun med huvudman Ansgarskolorna AB.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ansgargymnasiet följer gällande bestämmelser om undervisningens centrala innehåll, om undervisningen är allsidig, saklig och bygger på vetenskaplig grund, konfessionella inslag samt undervisning av behöriga och legitimerade lärare.

Ansgargymnasiet är en skola med konfessionell inriktning. Skolan erbjuder gymnasieprogrammen teknikprogrammet, ekonomiprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet, estetiska programmet och försäljning- och serviceprogrammet.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 13 maj 2024 och den 16 maj 2024. Kompletterande digitala intervjuer har även genomförts den 29 maj 2024 och den 30 maj 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. inkommen dokumentation från skolenheten och huvudmannen. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

## Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

## Föreläggande

### Konfessionella inslag

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

##### Skolans konfessionella inslag

Elever, lärare och rektorn uppger att det förekommer konfessionella inslag på skolan. De konfessionella inslagen sker under aktiviteter som skolan benämner morgonsamling och Chapel (andakt). Även skolavslutningar innehåller konfessionella inslag. Skolinspektionen har tagit del av ett dokument i vilket skolans konfessionella inslag anges. I dokumentet anges ovannämnda aktiviteter där det förekommer konfessionella inslag samt lunchbön. Rektorn uppger att lunchbön inte genomförs på skolan även om det anges som ett konfessionellt inslag i dokumentet.

De konfessionella inslagen under aktiviteten morgonsamling sker enligt elever, lärare och rektorn varje morgon på den första lektionen för dagen. Morgonsamling innebär att läraren läser upp en bibeltext och sedan ber läraren en bön. Skolan följer svenska kyrkans bibeltexter för året. Morgonsamlingen pågår som längst fem minuter. Aktiviteten Chapel är en skolgudstjänst som äger rum var fjärde vecka i kyrkan intill.

Rektorn uppger att skolavslutningar så som jul- och sommaravslutning innehåller konfessionella inslag. På avslutningarna deltar bland annat en pastor och det förekommer exempelvis psalmer och välsignelse.

##### Hur konfessionella inslag avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen

Skolinspektionen har tagit del av samtliga klassers scheman. Det finns en schemaposition benämnd Lifehack. Enligt såväl elever, lärare som rektorn innehåller Lifehack inte konfessionella inslag. Det är ett schemalagt pass för olika aktiviteter som exempelvis värdegrundarbete, externa föreläsare eller studieplanering. Lifehack äger rum en gång i veckan men den fjärde veckan varje månad sker i stället Chapel på samma schemaposition. Chapel är frivilligt och elever som inte vill närvara eller delta i inslaget har i stället håltimme.

Av elevernas scheman framgår ingen schemaposition eller annan notering i schemat för den så kallade morgonsamlingen. Elever, lärare och rektorn uppger att morgonsamlingen sker som inledning på den första lektionen varje morgon. Morgonsamlingen, som består av att läraren läser bibeltext och ber en bön, sker i klassrummet när lektionen startat. Lektionerna startar antingen klockan 08.30 eller klockan 09.00 enligt skolans scheman.

Rektorn uppger att de konfessionella inslagen under morgonsamlingen avgränsas från undervisningen genom att läraren, efter bibeltexten och bönen, berättar för eleverna vad lektionen ska handla om. Lärarna gör enligt rektorn ett så kallat omtag mellan de konfessionella inslagen och lektionens start. Enligt rektorn är morgonsamlingen som en introduktion på lektionerna. Vidare uppger rektorn att det skulle gå att avskilja morgonsamlingen från lektionen genom att skapa en egen schemaposition för morgonsamlingen i elevernas scheman. Detta är något som rektorn provat, men på grund av schematekniska skäl när schemapositionen i sådana fall blir ett kort pass (fem minuter) blir det oläsligt i schemat.

Rektorn uppger att tiden som tas i anspråk till de konfessionella inslagen under morgonsamlingen på den första lektionen varje dag inte utgör garanterad undervisningstid. Detta eftersom rektorn beslutat om att lägga ut mer tid i schemat under läsåret än vad som anges i skolans timplan. Anledningen till detta är att ta höjd för eventuella schemabrytande aktiviteter.

#### Information om skolans konfessionella inslag och elevernas frivillighet avseende deltagande i konfessionella inslag

Dokumentet som innehåller information om skolans konfessionella inslag får elev och vårdnadshavare ta del av vid läsårets start. Eleverna får även en så kallad elevhandbok i vilken de konfessionella inslagen står beskrivna. Dokumentet innehåller dels information om skolans konfessionella inslag dels en registreringsblankett för elev och vårdnadshavare att fylla i när en elev börjar på skolan. Förutom information om vilka de konfessionella inslagen är, när de sker och vad de innebär finns det även information om elevens möjlighet att välja att inte delta i de konfessionella inslagen. Enligt dokumentet kan elever som inte vill delta i de konfessionella inslagen välja mellan att antingen närvara utan krav på att aktivt delta eller att inte närvara och då delta i alternativ utan konfessionella inslag. I dokumentet anges vilka alternativ utan konfessionella inslag som erbjuds för elever som inte vill närvara och delta i de konfessionella inslagen. Exempelvis anges högläsningstund med annan skolpersonal i annat klassrum som alternativ till de konfessionella inslagen under morgonsamling.

Rektorn uppger att dokumentet ska signeras av elev och vårdnadshavare. När elev och vårdnadshavare signerat dokumentet har rektorn försäkrat sig om att såväl elev som vårdnadshavare tagit del av informationen om

skolans konfessionella inslag samt informationen om att deltagandet är frivilligt. Om endast signering sker innebär det enligt rektorn att en elev accepterat att närvara, och kan aktivt delta om eleven vill det, i de konfessionella inslagen.

Rektorn uppger att om en elev angett att eleven vill delta i alternativ till de konfessionella inslagen har rektorn ett möte med eleven för att komma överens om vad eleven kan göra i stället. Läsåret 2023/24 har en elev angett att eleven vill närvara men inte delta i de konfessionella inslagen, varpå eleven närvarar i klassrummet under morgonsamlingen men läser en diktbok i stället.

Elever, lärare och rektorn uppger att deltagandet i de konfessionella inslagen på skolan är frivilligt för elever. Elever uppger som exempel att det är flera elever som inte deltar på Chapel och väljer att göra något annat i stället. Enligt elever, lärare och rektorn informeras eleverna om att deltagandet i de konfessionella inslagen är frivilligt vid läsårsstart samt terminsstart. Informationen ges skriftligt och muntligt av rektorn. Rektorn uppger att gällande Chapel finns även information om att deltagandet är frivilligt på en tv-skärm inne på skolan.

#### Huvudmannens yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning

Av huvudmannens yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning framgår bland annat att huvudmannen förtydligat dokumentet med information om skolans konfessionella inslag inför läsåret 2024/25. Det finns en blankett för årskurs 1 (registreringsblankett) och en blankett för elever i årskurs 2 och 3 (medgivandeblankett). Förtydligandet i dokumenten innefattar en skrivelse om att elever kan ändra sitt medgivande avseende att delta i de konfessionella inslagen till att i stället delta i alternativen utan konfessionella inslag när som helst under läsåret. Skolinspektionen har tagit del av de uppdaterade dokumenten. Huvudmannen anför även att elever antingen ska kryssa i en ruta som avser att eleverna accepterar att närvara vid de konfessionella inslagen, och om eleven inte vill det ska eleven kryssa i en ruta som avser att eleven vill delta i alternativ utan konfessionella inslag. En elev måste aktivt kryssa i någon av rutorna. Elever i alla årskurser kommer att få skriva under om de vill delta i de konfessionella inslagen eller i alternativen utan konfessionella inslag. Elever har alltid kunnat ändra sig avseende att närvara och delta i konfessionella inslag, men detta har inför kommande läsår förtydligats även i den skriftliga informationen.

Huvudmannen anför bland annat för att tydliggöra skillnaden mellan de konfessionella inslagen under morgonsamlingen och lektionen kommer lärarna ha en kort paus efter max fyra minuter då eleverna kan ta fram sitt material och då närvaro registreras. Den totala tiden som tas i anspråk kommer fortsatt vara fem minuter, vilket är tid utanför den garanterade

undervisningstiden. I pausen kan en elev som valt att inte närvara på de konfessionella inslagen under morgonsamlingen ansluta till lektionen. Denna information kommer att ges i samband med den skriftliga och muntliga informationen om konfessionella inslag.

### **Rättslig reglering**

Konfessionell inriktning avser inriktning på verksamhet som innebär att det där förekommer konfessionella inslag. Konfessionella inslag avser bekännande eller förkunnande inslag som tillhör en viss religion och som initieras och genomförs av huvudmannen eller på dennes uppdrag (1 kap. 3 § skollagen).

Undervisningen vid fristående skolor ska vara icke-konfessionell (1 kap. 7 § skollagen).

Om huvudmannen för en fristående skola har fått godkännande att bedriva utbildningen med konfessionell inriktning, får andra aktiviteter i utbildningen än undervisningen ha en sådan inriktning, med de begränsningar som följer av 7 b och 7 c §§ skollagen (1 kap. 7 a § skollagen).

I en utbildning med konfessionell inriktning får undantag från det som anges i 5 § tredje stycket skollagen om att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enbart göras för konfessionella inslag. Deltagandet i konfessionella inslag ska alltid vara frivilligt. Huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med detta. Ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Om det i undantagsfall inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat, får det konfessionella inslaget ingå i aktiviteten. Om en elev inte vill delta i en aktivitet där ett konfessionellt inslag ingår ska eleven erbjudas att ta del i en likvärdig aktivitet som inte innehåller sådana inslag (1 kap. 7 b § skollagen).

Vid fristående skolor med konfessionell inriktning får konfessionella inslag endast förekomma vid sådana tillfällen som huvudmannen skriftligen har informerat om. I gymnasieskolan ska informationen lämnas till eleven och elevens vårdnadshavare (1 kap. 7 c § skollagen).

Information enligt 7 c § skollagen ska innehålla uppgifter om vilka konfessionella inslag som kan förekomma och när de kan förekomma, vilken likvärdig aktivitet utan konfessionella inslag som erbjuds som ett alternativ till en aktivitet där sådana inslag ingår enligt 7 b § tredje stycket, och en påminnelse om att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt enligt 7 b § andra stycket (1 kap. 7 d § skollagen).

Av förarbetena (prop. 2021/22:167 sid. 115) framgår att ett konfessionellt inslag ska avgränsas från andra aktiviteter i utbildningen. Ett exempel är att

en bön inte ska ingå som ett moment i en morgonsamling där information om dagens aktiviteter ska lämnas. Huvudmannen kan i stället skilja mellan en morgonstund med ett konfessionellt inslag, t.ex. bön, som det är frivilligt att delta i, och en därefter följande morgonsamling utan konfessionella inslag som syftar till att lämna information om dagens verksamhet. Det är viktigt att frivilligheten blir reell och att huvudmannen säkerställer att de elever som väljer att avstå från ett konfessionellt inslag inte exkluderas från gemenskapen eller på andra sätt drabbas av negativa konsekvenser.

Av förarbetena (prop. 2021/22:167 sid 51, 114f) framgår vidare att huvudmannen ska försäkra sig om att vårdnadshavare och elever är införstådda med att deltagande i konfessionella inslag är frivilligt och att detta t.ex. kan innebära att muntliga förtydliganden kan behöva göras inför enskilda konfessionella moment, så att det inte i den praktiska situationen framstår som att det inte finns någon valfrihet. För att kravet på frivillighet ska kunna uppfyllas bör eleven alltid ha rätt att utebli från det konfessionella inslaget.

### **Skolinspektionens bedömning**

#### De konfessionella inslagen under morgonsamlingarna är inte avgränsade från undervisningen

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att de konfessionella inslagen under morgonsamlingarna inte är avgränsade från undervisningen. Av utredningen framgår att de konfessionella inslagen i form av att läraren läser en bibeltext och ber en bön sker som inledning på den första lektionen för dagen varje dag. De konfessionella inslagen under morgonsamlingarna är således en del av den schemalagda lektionen.

Av skollagen framgår att undervisningen ska vara icke-konfessionell och konfessionella inslag ska vara avgränsade från andra aktiviteter i utbildningen. Det är endast om det inte är möjligt att avgränsa ett konfessionellt inslag från en annan aktivitet i utbildningen utan att syftet med aktiviteten går förlorat som undantag för detta får göras.

Skolinspektionen konstaterar att de konfessionella inslagen under morgonsamlingen ingår i den schemalagda undervisningen för respektive kurs varje morgon. Enligt Skolinspektionens bedömning innebär det att de konfessionella inslagen inte kan anses avgränsade från vare sig undervisning eller andra aktiviteter i utbildningen. Det har inte framkommit att det inte skulle vara möjligt att avgränsa de konfessionella inslag som förekommer under morgonsamlingar från lektionen i övrigt, utan att syftet med de konfessionella inslagen går förlorat. Det huvudmannen anför i yttrandet på Skolinspektionens tjänsteanteckning avseende morgonsamlingens avgränsning förändrar inte Skolinspektionens bedömning.

Beträffande de konfessionella inslag som förekommer under utbildningsmomentet Chapel samt skolavslutningar har det inte framkommit annat än att kravet på avgränsning är uppfyllt.

Skolan informerar om de konfessionella inslagen och deltagandet i de konfessionella inslagen är frivilligt för eleverna

Skolinspektionen bedömer att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende att informera elever och vårdnadshavare om att deltagandet i de konfessionella inslagen är frivilligt. Huvudmannen har skriftligt informerat elever och vårdnadshavare om skolans konfessionella inslag och när dessa förekommer samt vilken likvärdig aktivitet utan konfessionella inslag som erbjuds som alternativ. Information om frivillighet ges även vid terminsstart. Informationen ges såväl skriftligt som muntligt under läsåret.

Vidare bedömer Skolinspektionen att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende att deltagandet i konfessionella inslag är frivilligt för elever. Av utredningen framgår att elever som inte vill delta i ett konfessionellt inslag ges möjlighet att antingen närvara men inte aktivt delta eller välja att helt utebli från det konfessionella inslaget. Läsåret 2023/24 har en elev meddelat att denne inte vill delta i de konfessionella inslagen under morgonsamlingar och i detta fall har eleven erbjudits en annan aktivitet. Vidare framgår att flera elever väljer att utebli från det konfessionella inslaget Chapel.

### **Kursen Religionskunskap - specialisering**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har tagit del av poängplaner, timplan och elevscheman för samtliga program på skolan. Av poängplanerna, som anger vilka kurser som ingår i respektive program framgår att kursen Religionskunskap – specialisering 100 poäng är en kurs som ges på alla program som programfördjupning i årskurs 3 förutom på försäljning- och serviceprogrammet. Kursen ges under höst- och vårtermin i årskurs 3 och undervisningen omfattas av 80 undervisningstimmar med 40 undervisningstimmar per termin.

Elever, lärare och rektorn uppger att kursen Religionskunskap – specialisering är en obligatorisk kurs i årskurs 3. Rektorn uppger att kursen är en obligatorisk programfördjupning utifrån skolans inriktning. Rektorn uppger att kursen inte är en obligatorisk programfördjupning på försäljning- och serviceprogrammet.

Huvudmannen har i en skrivelse till Skolinspektionen uppgett bland annat följande. Kursen Religionskunskap – specialisering ges som en obligatorisk programfördjupning på samhällsvetenskapsprogrammet,

naturvetenskapsprogrammet, estetiska programmet, ekonomiprogrammet och teknikprogrammet. Kursen Religionskunskap – specialisering kommer fortsatt ges som en obligatorisk programfördjupning på ovan nämnda program även under läsåret 2024/25.

### **Rättslig reglering**

Med programfördjupning avses sådana ämnen eller kurser som inom examensmålen eller programmålen kompletterar de gymnasiegemensamma eller de gymnasiesärskolegemensamma och programgemensamma ämnena och som Skolverket meddelat föreskrifter om enligt 4 kap. 5 § gymnasieförordningen (1 kap. 3 § gymnasieförordningen).

Ett nationellt program inom gymnasieskolan består av bland annat programfördjupning. Bestämmelser om utbildningens omfattning finns i bilaga 2 till skollagen (2010:800) och i bilaga 1 till gymnasieförordningen (4 kap. 1 § 2 gymnasieförordningen).

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning för varje program. Bland dessa kurser ska det för högskoleförberedande program i gymnasieskolan ingå sådana kurser som kan vara särskilt meriterande vid urval eller som på annat sätt kan vara av betydelse för högskolestudier. Kurserna ska rymmas inom respektive programs examensmål. Innan Skolverket meddelar föreskrifter för högskoleförberedande program om kurser som kan vara särskilt meriterande vid urval eller som på annat sätt kan vara av betydelse för högskolestudier, ska Skolverket samråda med Universitets- och högskolerådet. Innan Skolverket meddelar föreskrifter om programfördjupning för yrkesprogram i gymnasieskolan ska berörda nationella programråd höras (4 kap. 5 § gymnasieförordningen).

Som programfördjupning ska huvudmannen erbjuda sådana kurser som Statens skolverk har meddelat föreskrifter om enligt 5 §. Huvudmannen beslutar vilka av dessa kurser som ska erbjudas som programfördjupning (4 kap. 6 § gymnasieförordningen).

I bilaga 2 till Skolverkets föreskrifter om kurser för ekonomiprogrammet (SKOLFS 2010:50) anges vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning inom programmet. Religionskunskap – specialisering 100 poäng anges som sådan kurs enligt bilaga 2.

I bilaga 2 till Skolverkets föreskrifter om kurser för samhällsvetenskapsprogrammet (SKOLFS 2010:54) anges vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning inom programmet. Religionskunskap – specialisering 100 poäng anges som sådan kurs enligt bilaga 2.

I bilaga 2 till Skolverkets föreskrifter om kurser för naturvetenskapsprogrammet (SKOLFS 2010:53) anges vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning inom programmet. Religionskunskap – specialisering 100 poäng anges som sådan kurs enligt bilaga 2.

I bilaga 2 till Skolverkets föreskrifter om kurser för estetiska programmet (SKOLFS 2010:51) anges vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning inom programmet. Religionskunskap – specialisering 100 poäng anges som sådan kurs enligt bilaga 2.

I bilaga 2 till Skolverkets föreskrifter om kurser för teknikprogrammet (SKOLFS 2010:55) anges vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning inom programmet. Religionskunskap – specialisering 100 poäng anges inte som sådan kurs enligt bilaga 2.

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att kursen Religionskunskap – specialisering 100 poäng ges som en obligatorisk programfördjupningskurs på teknikprogrammet i årskurs 3. Av utredningen framgår att kursen ges som obligatorisk programfördjupning på samtliga program förutom försäljning- och serviceprogrammet. Författningarna skiljer mellan vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning inom respektive program. Enligt författningarna får inte kursen Religionskunskap – specialisering 100 poäng erbjudas som en programfördjupning på teknikprogrammet.

### **Val av ingripande**

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ansgarskolorna AB:s verksamhet vid Ansgargymnasiet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller konfessionella inslag samt kursen Religionskunskap – specialisering. Det finns därför skäl att förelägga Ansgarskolorna AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## Avstående från ingripande

### Undervisning i kursen Naturkunskap 1a1

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans poängplan för försäljning- och serviceprogrammet framgår att kursen Naturkunskap 1a1 som omfattar 50 poäng ges i årskurs 1. Av skolans timplan framgår att undervisningstiden i kursen är fördelad med 50 undervisningstimmar under höstterminen i årskurs 1.

Undervisande lärare i kursen Naturkunskap 1a1 uppger att eleverna på försäljning- och serviceprogrammet i årskurs 1 under höstterminen 2023 inte getts undervisning i allt centralt innehåll i kursen. Det centrala innehållet som eleverna inte fått undervisning i handlar om naturvetenskapliga aspekter på, reflektion över och diskussion om normer, rörande människans sexualitet, lust, relationer och sexuell hälsa. Läraren uppger att anledningen till detta är att läraren trodde att kursen skulle pågå över ett helt läsår. När kursen skulle betygsättas och avslutas höstterminen 2023 hade läraren därför inte hunnit behandla allt centralt innehåll i kursen.

Rektorn uppger bland annat följande. Rektorn följer upp lärarnas undervisning genom lärarnas planeringar, så kallade lokala kursplaneringar. Av lärarnas planeringar framgår bland annat hur undervisningen i kurserna utifrån kursplanen är upplagd, vilket läromedel lärarna avser använda och hur undervisningen fördelas under kursen. I slutet på läsåret gör lärarna kursutvärderingar där de ska ange om det eventuellt är något centralt innehåll de inte behandlat i sina kurser. Rektorn känner till att allt centralt innehåll inte behandlats i undervisningen i kursen Naturkunskap 1a1 när kursen gavs under höstterminen 2023. Anledningen till att allt centralt innehåll inte behandlats i kursen beror på att läraren inte hunnit med det centrala innehållet som handlar om naturvetenskapliga aspekter på, reflektion över och diskussion om normer, rörande människans sexualitet, lust, relationer och sexuell hälsa. Rektorn har därför lagt in en extra lektion i kursen den 31 maj 2024 för att eleverna ska få ta del av den delen av det centrala innehållet. Den extra insatta lektionen är tre timmar och läraren ska genom en föreläsning ge undervisning i den del av det centrala innehållet som eleverna inte fick undervisning i under pågående kurs.

#### Huvudmannens yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning

Av huvudmannens yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning framgår bland annat att rektorn tillsammans med läraren säkerställt en uppdaterad planering i kursen inför nästa läsår så att eleverna ska ges

undervisning i allt centralt innehåll inom ramen för kursen. Rektorn kommer mer noggrant följa upp undervisningen i kursen nästa läsår. Skolinspektionen har tagit del av den uppdaterade planeringen.

### **Rättslig reglering**

För varje ämne ska det finnas en ämnesplan. Den ska ge läraren och eleverna utrymme att själva planera undervisningen (16 kap. 21 och 23 §§ skollagen). Av ämnesplanen ska följande framgå: ämnets syfte, varje kurs som ingår i ämnet, det centrala innehållet för varje kurs, antalet gymnasiepoäng som varje kurs omfattar och betygskriterierna för varje kurs (1 kap. 4 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

I ämnesplanen för ämnet naturkunskap anges de olika kurserna inom ämnet naturvetenskap. För varje kurs anges vilket centralt innehåll som respektive kurs ska behandla. I kursen Naturkunskap 1a1 anges att det centrala innehållet omfattar bland annat naturvetenskapliga aspekter på, reflektion över och diskussion om normer, rörande människans sexualitet, lust, relationer och sexuella hälsa (SKOLFS 2010:261<sup>1</sup>).

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever i kursen Naturkunskap 1a1 inte getts undervisning i allt centralt innehåll i kursen. Rektorn har beslutat om att undervisande lärare ska genomföra en extra lektion i kursen så att eleverna får ta del av allt centralt innehåll innan läsåret är slut. Trots att eleverna under pågående kurs under höstterminen 2023 inte getts undervisning i allt centralt innehåll kommer eleverna alltså ges undervisning i det centrala innehåll som uteblivit.

### **Undervisning av legitimerade och behöriga lärare**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över skolans undervisande personal vårterminen 2024. Av förteckningen framgår att det finns 20 undervisande lärare, varav 14 lärare har lärarlegitimation och sex lärare saknar legitimation. Av förteckningen framgår vilka kurser respektive lärare undervisar i.

---

<sup>1</sup> Förordningen upphävdes den 1 februari 2024 genom förordningen (SKOLFS 2023:130) om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande till och med den 30 juni 2025 för utbildning i gymnasieskolan som har påbörjats före den 1 juli 2025. Den upphävda förordningen gäller också för provningar i kurser som genomförs före den 1 juli 2030.

Skolinspektionen har tagit del av en sammanställning över vilka tjänster som annonserats ut läsåret 2022/23 och 2023/24. Av sammanställningen framgår att huvudmannen annonserat om samtliga tjänster i ämnen där lärare undervisar läsåret 2023/24 som inte är legitimerade och som saknar behörighet i sitt undervisningsämne eller ämnen.

Av förteckningen framgår att tre av lärarna som har legitimation är legitimerade grundskollärare och saknar därmed behörighet på gymnasienivå. Dessa lärare undervisar i kurser inom ämnena samhällskunskap, geografi, bild och svenska.

Av sammanställningen över annonserade tjänster framgår att huvudmannen sökt behörig och legitimerad lärare i ämnena samhällskunskap och geografi inför läsåret 2023/24. Huvudmannen har inför läsåren 2022/23 och 2023/24 inte sökt behörig och legitimerad lärare i kurser inom ämnet svenska.

Skolinspektionen har tagit del av anställningsavtal för alla lärare som inte har lärarlegitimation samt för lärarna som är legitimerade grundskollärare. Av anställningsavtalen framgår att lärarna som saknar behörighet och legitimation har en visstidsanställning. Lärarna som är legitimerade grundskollärare har tillsvidare tjänster. Dessa lärare har inom ramen för anställningsavtalen ett förordnande om att bedriva undervisning i aktuella kurser ett år i taget. Enligt anställningsavtalen gäller lärarnas förordnande för läsåret 2023/24.

Av anställningsavtalet för en av lärarna som är legitimerad grundskollärare men som saknar behörighet på gymnasienivå i kurser inom ämnet svenska framgår att läraren är under vidareutbildning i ämnet för gymnasiet. Utbildningen är planerad att bli färdig i augusti 2024. I en skrivelse från huvudmannen den 24 juni 2024 framgår att en annan av lärarna som är legitimerad grundskollärare studerat för behörighet på gymnasienivå i ämnet bild. Huvudmannen har skickat in en kopia på lärarens lärarlegitimation från Skolverket till Skolinspektionen i vilket det anges att läraren har behörighet i ämnet bild på gymnasiet.

### **Rättslig reglering**

Lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 och 15 §§ skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning

som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser modersmål eller ett yrkesämne i gymnasieskolan (2 kap. 18 § skollagen).

I förarbeten till bestämmelsen anges följande. För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska bedriva (prop. 2009/10:165, s. 268 f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (prop. 2010/11:20 s. 84 f). Beträffande bestämmelsens andra stycke anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap. 19 § skollagen).

Endast den som har legitimation får anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål eller i ett yrkesämne i gymnasieskolan. Det gäller bara om det saknas sökande som har legitimation, den sökande har tillräcklig kompetens för att undervisa i det aktuella ämnet och det finns skäl att anta att den sökande är lämplig att bedriva undervisningen (2 kap. 20 § skollagen).

I fråga om tidsbegränsning av en anställning som lärare i skolväsendet gäller, utöver bestämmelserna i lagen (1982:80) om anställningsskydd, att den som ska bedriva undervisning enligt 18 § får anställas för högst ett år i sänder (2 kap. 21 § skollagen).

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte sökt behörig och legitimerad lärare för undervisning i kurser inom ämnet svenska inför läsåret 2023/24. Av utredningen framgår att läraren är under utbildning i sitt ämne på gymnasienivå och är beräknad att vara färdig i augusti 2024. Läraren har ett förordnande att bedriva undervisning i aktuella kurser inom ämnet läsåret 2023/24.

Skolinspektionen bedömer att verksamheten uppfyller författningarnas krav avseende att lärare som saknar legitimation och behörighet har anställning som lärare under högst ett år i sänder. Lärare som är legitimerade grundskollärare men som saknar behörighet i någon eller några kurser de bedriver undervisning i är tillsvidareanställda inom huvudmannen, men har genom beslut av huvudmannen ett förordnande om att bedriva undervisning under högst ett år i sänder i de kurser de saknar behörighet.

### **Val av ingripande**

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Ansgarskolorna AB:s verksamhet vid Ansgargymnasiet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning i kursen Naturvetenskap 1a1 och undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse avseende bristen gällande Naturkunskap 1a1 genom att rektorn beslutat om att eleverna ska ges undervisning i det aktuella centrala innehållet i kursen. Eleverna har inte getts undervisning i en del av det centrala innehållet under pågående kurs. Däremot kommer eleverna, trots avslutad kurs, att ges undervisning i den aktuella delen av det centrala innehållet innan läsåret är slut. Skolinspektionen bedömer därmed att eleverna trots allt getts undervisning i allt innehåll i kursen. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Avseende att undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare visar utredningen att huvudmannen sökt behöriga och legitimerade lärare i samtliga ämnen där lärare som saknar både legitimation och behörighet undervisar. Av utredningen framgår vidare att en lärare som är legitimerad och behörig i svenska i grundskolan, men som saknar behörighet i undervisningsämnet på gymnasienivå, är under utbildning för behörighet i aktuellt ämne och är beräknad att vara färdig i augusti 2024. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen avseende undervisning av legitimerade och behöriga lärare som ringa och finner därför skäl att avstå från att ingripa. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen likt de övriga lärartjänsterna där icke legitimerade och icke behöriga lärare undervisar även söker efter behöriga och legitimerade lärare i kurser där legitimerade, men icke behöriga, lärare undervisar.

## Områden utan konstaterade brister

### Undervisningen är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger bland annat följande. Lärarna utgår i sin planering av undervisningen från Skolverkets ämnesplaner bestående av kursens syfte, centrala innehåll och betygskriterier. Lärarna använder läroböcker när de planerar och genomför sin undervisning. I något fall använder lärare eget material i form av filmer eller nyheter från till exempel olika medier. Det finns inget centralt innehåll i kurserna som lärarna inte undervisar i på grund av skolans konfessionella inriktning. Samtliga lärare uppger att deras respektive undervisning är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund. Lärarna undervisar utifrån samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga teorier. Exempelvis har lärarna undervisat om evolutionsteorin, jordens ålder och Big bang. Rektorn följer upp lärarnas undervisning genom att ta del av lärarnas planeringar och utvärderingar av undervisningen.

Elever uppger bland annat följande. Lärarna undervisar utifrån läroböckerna och utifrån ett objektiva förhållningssätt. Det kan i något fall förekomma att lärare uttrycker sina egna åsikter i undervisningen. Det är dock tydligt för eleverna när det handlar om en lärares personliga åsikt. Lärarna undervisar utifrån ämnesplan och vetenskaplig grund. Eleverna ges undervisning utifrån bland annat naturvetenskapliga teorier som till exempel evolutionsteorin och Big bang. I undervisningen behandlas inte frågor om till exempel kristna trosuppfattningar. På exempelvis prov är frågorna objektiva ställda och baserade på fakta i läroböcker.

Rektorn uppger bland annat följande. Rektorn följer upp lärarnas undervisning genom att ta del av lärarnas planeringar samt utvärderingar av undervisningen. Rektorn är tydlig med lärarna om vikten av skillnaden mellan att vara privat och personlig i undervisningen. En lärares privata åsikter hör inte hemma i undervisningen. När en lärare är personlig handlar det till exempel om att skapa relationer med eleverna. Lärarnas undervisning bygger på vetenskaplig grund. Lärarna undervisar eleverna utifrån samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga teorier.

#### Huvudmannens yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning

Av huvudmannens yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning framgår bland annat att rektorn i samband med läsårsutvärderingen tagit upp med lärarna om att vara personlig respektive privat i undervisningen. Huvudmannen anför att lärare kan ha ett personligt bemötande men aldrig bli privata med eleverna. Det finns en tydlig professionell gräns. Därför har

lärares privata åsikter, varken politiska eller religiösa, inte plats i klassrummet.

### **Rättslig reglering**

Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Undervisningen är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund (1 kap. 3 och 5 §§ skollagen, Lgy11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Saklighet och allsidighet).

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Ansgarskolorna AB brutit mot bestämmelserna när det gäller att undervisningen är saklig, allsidig och bygger på vetenskaplig grund. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Lisa Naudot Bergh.

Utredaren Julia Wuotila har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Magnus Ledman medverkat.